

BUDA-PESTA

12 Jan. st. v.

24 Jan. st. n.

Va esi dumineco'a.

Redact.: strad'a iernei nr. 1.

Nr. 2.

Anulu XI.

1875.

Pretiulu pe unu anu 10 fl.

Pentru Romanî'a 2 galbeni.

Mórtea lui Ionu Buteanu.

I.

La Iosasi din dealu la vale
Suna-unu cantecu plinu de jale;
Glasu frumosu si minunatu,
De-unu voinicu inferecatu;
Glasu frumosu cu duiosia,
De-unu vitézu in grea robia .

„Frundia verde leusteanu,
Robu-i la magiari Buteanu,
Nime 'n lume nu-lu aude,
Nime la elu nu petrunde,
Num' unu cucu cu pene sure
Sbóra-acolo din padure:
— Mei Butene, me voinice,
Spune-mi, cum cadiasi aice?
— Hatvani celu urgisitu
In Abrudu m'a amagitu:
Nu m'a frantu in batalia,
Ci 'nsielatu cu violenia;
Nu m'a prinsu pe campu de lupta,
Ci prin cursa necrediuta.
— Vai de tine, mei voinice,
Ai sè mori acum aice!
— Sciu, iubita paserica,
Dar de mórte nu mi-i frica;

Cà decâtu sè stan aci,
Vreu mai bine a muri;
Decâtu viu si ferecatu,
Vreu mai bine ingropatu;
Cà-ci viéti'a din robia,
Este ca si mórtea via !“

II.

Vorb'a bine nu si-o gata,
Temnitiariulu vine éta,
Si mi-lu duce 'n judecata.

— Spune-mi, ce-ai pecatuitu ?“
Dice Hatvani restitu.

— Eu pecatu n'am faptuitu,
Numai némulu mi-am iubitu;
Dar de-i de pecatuitu,
Insu-ti esti afurisit.
Cà mi-ai disu minciuni usióre,
Frantu-ai verb'a de onóre;
Ti-am crediutu, m'ai amagitu,
Si 'n Abrudu m'ai lantiuitu.
Nu m'ai frantu in batalia,
Ci 'nsielatu cu violenia;
Nu m'ai prinsu in campu de lupta,
Ci prin cursa necrediuta . . .

Dieu, de-i vorb'a de pecatu,
 Insu-ti esti celu blastematu,
 Cà-ci puteai sè fii usioru
 Ingerulu impacatoru,
 Care sterge cu iubire
 Stavil'a de uneltire;
 Ce 'nfratiesce 'ntr'o cununa
 Dóue némuri impreuna . . .
 Inse tu ai devenitu
 Unu satanu din iadu ivitu :
 Cà-ci in locu de bucuria,
 Ai plantatu durere via ;
 Si in locu de infratire,
 Pusu-ai cuibu la uneltire ;
 Èr in locu de pace 'n sinu,
 Ni-ai adusu focu si veninu !
 Ca si-unu tresnetu, ai sfarmatu
 Altariulu celu minunatu,
 Ce l'amu ridicatu sè fia
 De 'nfratire pe vecia ;
 Ca si fiér'a cea mai cruda,
 Ruptu-ai, ce-amu facutu cu truda,
 Stringerea a dóue mani
 De magiari si de Romani ;
 Ca si cium'a urgisita,
 Ai adusu mórte cumplita,
 Tipetu, plansetu si omoru,
 Si blastemulu tuturoru ! . . .
 Déca-i de pecatuitu,
 Tu esti celu afurisitu ;
 Si de-i vorb'a de pecatu,
 Insu-ti esti celu blastematu !"

— Taci din gura, nu 'njurá,
 Cà-ci sunatu-a ór'a ta ;
 Mane pe la diori de di,
 Si tu te vei prepadí,
 Si murí-vei spendiuratu !" . . .
 Striga Hatvani turbatu.

III.

La Iosasi din délú la vale
 Suna-unu cantecu plinu de jale ;
 Glasu frumosu si minunatu,
 De-unu voinicu inferecatu,
 De-unu vitézu din inchisóre,
 Ce mi-lu ducu ca sè-lu omóre :

— Voiu muri eu bucurosu,
 Cà nu moru fara folosu ;
 Óstea vóstra-i sfaramata,
 Mórtea mea e resbunata !"

Si cum elu asiá graiesce,
 Móre 'ndata barbatesce,

Si cum móre, 'n délú, la vale,
 Suna-unu plansetu plinu de jale,
 Plangu nevese si barbati
 Durerosu, nemangaiati,
 Plangu copile si carunti,
 De resuna peste munti,
 Plange ceriulu si pamentulu,
 Chiar si Dumnedieu pró santulu :
 Cà s'a ruptu in dóue
 O sabia nóua,
 Cà s'a derimatu
 Cedrulu minunatu,
 C'a muritu, s'a stinsu,
 Unu voinicu destinsu.

Dar cuculu cu pene sure
 Astfelu canta din padure :
 — Nu l'ati frautu in batalia,
 Ci 'nsielatu cu viclenia ;
 Nu l'ati prinsu pe campu de lupta,
 Ci prin cursa necrediuta ?"

Iosifu Vulcanu.

Pentru o sarutare.

— Novela
 (Fine.)

Tóderica s'a pusu pe ganduri, si in vederea
 ce se facea, dar nu audise ce se vorbiá.

S'a pusu pe vétra si s'a totu nitatu in
 focu. Nu vorbiá nimica, nici buna nici rea, si
 pe Gafitia asiá o doreá sufletulu, asiá cu dragu
 l'ar fi mangaiatu ; dar se temea sè-i spuna, cà
 a sarutatu pe capitauulu ; cugetá cà dóra nu
 i-a vediutu, si asceptá sè 'ncepa elu, dar elu
 nu i-a aruncatu nici cu o vorba.

Odata se audi tulniculu departe prin
 munti, d'antáiu intr'unu munte catra Campeni,
 apoi intr'altulu catra Bistra, catra Lupsia, al-
 tulu la Cornea, si resunetulu se perendá din
 munti in munti, ca unu glasu veselu de resboiu,
 doinicu de mórte.

Tóderica se totu nitá 'n focu.

— N'audi tu tulniculu, Tóderica draga ?
 — intrebà Gafitia adiandu-lu pe frunte.

Tóderica sarì in picióre, si-legà armele si
 pornì.

Apoi scóse din siopru unu calutiú micu,
 dar ageru si-i strinse siéu'a binc.

Apoi se 'ntórse la Gafitia ; o sarutá lungu
 si ferbinte, cum nu o a sarutatu nici o data,
 apoi se aruncá pe cau.

Candu pornì calulu, strigà indereptu cu
 ochii plini de lacrami :

— Ai sarutatu pe capitanulu, Gaftitia, si nu mi-ai spusu, pentru că lu-iubesci; sanetate buna, mai multu nu me vedi in veci. Acolo unde canta bucinulu, me cauta mane si me ingrópa, apoi fii fericita cu capitanulu de altu nému!

— Tóderica, stài sè-ti spunu, — strigà Gaftitia dupa elu, dar calulu alergà ca fulgerulu, si Tóderica se perdù pe o cale pintre fagi.

Gaftitia s'a intorsu indereptu plangêndu si frangêndu-si manile, a siediutu pe vétra si a prinsu a cugetá.

Pe la ferésta se parù cà trece unu ventu siuerandu, si se audi unu glasu:

— Mane nópte, Gaftitia!

Nevést'a sarì la ferésta, privì afara: capitanulu trecea calariu pe unu armasariu negru, ca fulgerulu.

*

Gaftitia n'a mai pututu dormi de ganduri si de sgomotu. Cátu a fostu nóptea, totu tropote de cai, hori, bucine si alarma. Muntenii s'adunau la sunetulu bucinului cà vulturii.

Gaftitia se topiá de ganduri si de dureri.

Odata sarì in picioére.

— E bine, — dise in sine, — dómne ajuta-mi! ca si candu ar fi gácitu ceva.

Intr'asta se deschise usi'a.

— Buna sér'a, Gaftitia, unde e cumetrulu Tóderu?

— Sanetatea buna, cumetre Nutiule. Tóderu se duse spre Campeni inea la sunetulu celu d'antâiu alu bucinului.

— Apoi bine, cumetra, venisem sè mergemu in tovarasia, sè fii sanetósá!

— Sanetate buna, Nutiule, cà mai multu nu me mai vedi.

— Ce tatari, dóra nu-i merge cu atare unguru cu mustetie unse, la tiéra?!

— Ba dieu, Nutiule. Mei Nutiule, — dise apoi cam in siópta, — io ti-oiu spune tie dreptu, dar sè nu scia nimenea.

— Numai io si satulu, — cugetà Nutiulu.

— Mei, io me ducu la tiéra cu unu domnisoru. Are palata domnésca cu odài de oglindi, si m'a tiené ca pe o domnisióra. Olio ce capitanu, ca unu bujoru!

— Asiá da?

— Apoi dio asiá, dragutia. Mâne nópte pe asta vreme va fi ací cu doi cai ca doi nesdraveni, unulu lui si unulu mie — si pornimu.

— Sè-ti fia de bine, Gaftitia, — dise Nutiulu si esi.

— Ah ce gandu bunu, dómne tie-ti mul-tiamescu, — dise Gaftitia singura facandu-si cruce.

Nutiulu erá ortacu din prunceá, frate de cruce cu Tóderica.

*

Intr'alt'a di candu curgea batai'a mai cran-cenu, langa unu fagu statea unu romanasiu frumosu si naltu ca bradulu, cu pusc'a la mana.

Altulu se apropià de elu, si-i puse man'a pe umeru.

— Ce dormi, Tóderica, heu, candu e lupt'a mai inversiunata, nu asiá faceai tu pana acuma...

— Mi-e reu, Nutiule, me dóre sufletulu, — respunse voiniculu suspinandu. Vestea ta cà la nópte mi-fuge muierea, m'a frantu de totu. Implinesce si locul meu in bataia, lupta-te pentru doi, io de séra pornescu a casa. Am sè-mi tragu revasiu cu ungurasiulu meu, apoi voi viní sè moriu.

— Bine dici Tóderica, aibi lipsa de mine?

— Ba nu, candu s'a luptatu doi romani cu unu unguru?

Intr'asta se audi bubuindu unu tunu, si plumbulu surupà fagulu langa ei.

Dintre nescé tufe se ivira o gramada de unguri. Cumetrii luara armele in mana...

*

Intr'aceea di tóta diu'a a cursu batai'a. Muntii erau sguduiti, si muntenii se luptau ca balaurii pentru pamentulu ce i-a crescutu.

A vinitu alta séra. Pe munti numai candu si candu mai audiai câte o puscatura spre Cornea, spre délulu mare, pe unde fugise un-gurii.

Capitanulu Gaftitiei pe la mediulu noptii erá la ferésta.

— Buna séra, Gaftitia, — strigà pe ferésta.

— Séra buna, piulu meu, — respunse Gaftitia.

— Da singura esti a casa. Gaftitia draga?

— Ba nu, dragutia, taci cà te-oru audi. Am nescé ómeni culcati ici pe lavitie, nu viní in laintru, sufletulu meu, cà-su inarmati si te-oru prinde.

In casa erá intunerecu, nu se vedea man'a.

Ferést'a erá stricata din nóptea trecuta. Capitanulu se virì cu capulu pe ferésta:

— Èn vino 'ncóce, Gaftitia draga, — dise amagitoriu.

— Vinu, puiutiulu meu!

Gaftitia se apropià de ferésta. Capitanulu audi o siuerare ca si candu ar scóte cine-va o sabia din téca.

— Ce e Gaftitia?

— Mi-acatiai pólele si se spintecara, arda-le foculu, dar nu face nimica, pentru ochii dtale, mi-i cumperá dta de metasa, asiá dara domnisoru?

— Asiá, dragutia, én dà-mi o guritia, — dise capitanulu intindiendu-se pe ferésta.

Intr'ast'a se audira pe colo de catra Campeni hori in departare, viniau Romanii de la óste.

Peste unu patrariu de óra sosì Tóderica negru de pulvere, dar mai negru de superare.

Gaftitia sarì in grumadii lui si lu-strinse si lu-sarutà, cu atât'a caldura, cum n'a mai sarutatu barbatu in viéti'a ei. Cugetá cà lu-vede scolatu din morti.

— Vedi, Tóderica draga, ai voitu sè mori, sè lasi pe Gaftitia ta... Spune, nu esti superatu mai multu?

— Nu Gaftitia, eu am vinitu la nunta, apoi nuntasii-su cu voia buna.

— Ai vinitu sè ne 'ncununi, Tóderica draga. Vedi, am sciutu eu cà Nutiulu ti-a spune tóte, si tu-i vinì sè-ti tragi séma cu capitana-siulu meu. De a séra te totu acceptu, Tóderica, am sciutu cà-i vinì.

Tóderica nu mai sciá de ce sè se prinda.

— Unde-e capitanulu? — intrebà.

— Ti l'oiu aretá, Tóderica, vrei sè-lu vedi?

Si 'ntr'ast'a merse la vétra, facù diare, apoi merse catra ferésta.

Langa ferésta josu erá o haina alba. Gaftitia redicà hain'a.

Pe pamentu erá unu capu de omu, capulu capitanului.

Tóderica se uimì.

— Pentru o sarutare, Tóderica, — dîse nevést'a barbatéscu.

— Cine l'a taiatu?

— Io! — dise ea.

Tóderica si-strinse nevést'a 'n bratie, si o sarutà cu tóta caldur'a unui sufletu iubitoriu, Gaftitia l'a sarutatu de alta óra, si éra de alta óra, si elu erá mangaiatu pentru suferin-ti'a lui.

Asiá patîse Gaftitia. De atuncia a trecut

vreme multa, nevést'a e baba, nimenea nu se mai uita la ea, dar ea si acum si-mai aduce a minte ce patise cu capitanulu celu frumosu.

V. R. Buticescu.

Alfonso XII, noulu rege spaniolu.

— *Portretulu pe pagin'a 17.* —

Evenimentele petrecute in anii din urma in Spania, grósniculu resbelu civilu, care stinse viéti'a atâtoru frati d'unu sange si nimicì asiá multe orasie, a produsu unu resultatu de totu neacceptatu.

Pe candu lumea crédea, cà Serano cu armat'a sa lupta in contra lui Don Carlos pentru republica, telegrafulu in ultim'a di a anului trecut a vestitu o amagire generala, anunciandu, cà armat'a a proclamatu ca regé pe Don Alfonso, fiulu ex-reginei pefugate Isabella.

Astu-felu dara tronulu Bourboniloru in Spania este restauratu.

Amu publicatu si noi acésta seire suprin-diatória, si acuma, conformu rolului nostru de cronicariu fidelu, vinimu sè presintàmu onorab. publicu cetitoriu alu nostru portretulu si biog-rafia junelui monarcu.

Dar ce biografia se póte face unui copilu asiá tineru?! D'nsulu abiá este de 17 ani. Fu nascutu la 28 nov. 1857, mama-sa e Isabella II, atunce regina a Spaniei, si tata-scu Franciscu de Assisi, barbatulu reginei.

La 1868 si-parasi patri'a, dimpreuna cu mama-sa, — pe care guvernulu provisoriu de atunce, la 30 sept. o detronà.

Ex-regin'a se asiedià la Paris si printr'unu actu solemnu din 25 jun. 1870 renuncià la tronulu spaniolu in favorulu fiului seu Alfonso, carele pe timpulu acel'a studiá cu diligintia in Anglia, sacrificandu mai multa atentiune sciintieloru militare, in urmarea careia elu devenì suboficieriu in Sandhurst.

Pentru demnitatea regéscu nu multu luitaiá capulu, ci mai tare se interesá de jocareielé sale. Din acestu restimpu s'a pastratu despre dinsulu o anecdota, conformu careia elu ar fi disu odata maicei sale: „Reia-ti tronulu, mama, eu pretiuescu mai multu velocipedulu meu!“

La 1872 elu intrà ca elevu in Theresianulu din Viena, si a nume in clas'a a trei'a ca auditoriu estraordinariu. Erá insotitu de camera-riulu Murphy, unu servitoriu betranu si unu generaru, — chiar acelu Canovas del Castillo,

carele acuma deveni presedintele guvernului. Dinsulu n'a frecventatu prelectiunile publice, ci professorii amblau la dinsulu in cvartirulu seu, care constá din patru camere. Din turnaría inse luà lectiuni dimpreuna cu cialalti elevi. Tinerulu Alfonso a facutu progrese lau-

cuvinte: „Aice am invetiatu, cum omulu trebuie sè-si faca dator!a!“

Si in adeveru, acestu institutu a stramutatu de totu naturelulu copilarescu alu junelui. Elu incepù a studiá seriosu, si mai alesu constitutiunea englesa.

Alfonso XII, noulu rege spaniolu.

qabile in tóte studiele, ér in turnaría a desvoltatu multu curagiu.

La 20 julu 1874 a sositu la Viena telegramulu ex-reginei Isabella, care l'a chiamatu indata in Francia. Dinsulu parasì fórte emotionatu Theresianulu, si la despartire dîse aceste

In timpulu din urma elu a crescutu multu. Vócea-i se facù fórte placuta. Are maniera atragatória, dar nu pré regésca. A declaratú, cà modelurile sale voru fi Anglitera si Belgia. Vomu vedé.

~*~

Capel'a de la marea adriatica.

— Novela, dupa M. —

(Urmare.)

In cerculul tinerilor romani se aflá si unu Ragusanu, carele petrecù mai multu timpu in Viena, si-apoi se aclimatizà mai tardiu in confiniulu Transilvaniei. Erá unu barbatu betranu, cu o fatia deschisa si multu inteligenta, c'unu limbagiu plinu de armonía, ce dadea limbei si curatului dialectu romanu o espresiune frumósá si eleganta, ceea ce audindu entusiasmii juni lu-gramadira cu intrebàri, intre altele erau curiosi a scí si despre inceputulu acelei capele, ce dupa stilulu edificàrii nu aretá a fi pré vechia.

Amicabilulu ragusanu se asiedià cu convingerea, cà naratiunea ceruta mai multu din boldulu curiositãtii, va escitá unu interesu mai mare; cà mai abstractu, mai eschisivu decãtu tóte noutãtãle, aventurile, basmele moderne, va stèrní in simpaticelã animi o tristétia afunda, cà-ci va loví celu mai sacru simtimentu — natiunea, ai carei fii si fiice, predestinate de creatoriu séu de specula, uita tiér'a... uita pamentulu... frati si sorori... si se perdu departe in caosulu lumei, ca nescce umbre palide, séu ca nescce atome neobservabile.

Ragusanulu cunoscea anim'a, fantasi'a sburatoriã a junctiei, cunoscea cu de ameruntulu datele acelei capele, si de aceea incepù cu vóce profunda si seriósã urmatóri'a naratiune:

In Carlsbad frumós'a copila Alzira intelní pentru prim'a-data pe Edmondu. Ea orfana de parinte, petrecatori'a unei mame morbóse; elu celu mai tineru fiu din o familia de frunte. Ea tinera, vesela, fantastica si saraca; elu diece ani mai betranu, nitielu cam seriosu, nitielu cam visatoriu, dar nu mai pucinu frumosu. si saracu.

— Parintele teu, — díse mam'a Alzirei, — a fostu unu barbatu de tréba, descendintele unei familie vechi boieresci. Elu a economisatu unu siru de ani visteriele tiei; dar totu-si murí in lipsa materiala. Domnulu, principile, se vaerá, cà a perdutu pre celu mai fidelu supusu, care i-a cástigatu milióne, si mi-a datu anualu câte siese-dieci galbini, cu cari abiá te putui aduce din pensunatu. Deci vei cautá a esoperá fericirea vítoriului prin frumseti'a si virtutea ta.

— Fratele teu, — vorbí odata lordulu Clivig catra fiulu seu Edmondu, — este majoratu, si tu esti unu barbatu fara stare, care nu

ai altu mijlocu decãtu a-ti cautá refugiu in armata. Unu patentu de locoteninte ti-a cástigatu inriurirea mea, vre-o câte-va mani de galbini voiu sè-ti dau, si apoi te lasu pe tine sè traiesci cum vei puté prin lume.

Ambele svaturi parintiesci erau fructuóse, cà-ci Alzira se impodobiá cu gratii si virtute; Edmondu cu diligintia, energiã si ambitiune. Mai avea si unulu si altulu nisce cuvinte in memoria, cari i faceau a se ferí cu grige mare de amorulu ce intra prin ochi in anima, si ei si-aduceau destulu de desu aminte de ele.

— Numai unu barbatu avutu póte sè-ti placa, — svatùl precaut'a mama, candu tiner'a fica — dup'o despartire de cincí ani, trecù pentru antái'a-data pragulu parintiescu. Si ea respunse cu naivitatea celoru siese-spre-dieci ani, candu nu se cunósce inca puterea amorului, unu „se 'ntielege!“

— Numai o féta avuta póte sè devina consórtea ta, — predicà cu flegma anglesa parintele esperiatu fiului seu tineru, candu acest'a si-facù intrarea in lume; éra elu de óre-ce viniã chiar de la prim'a parada, privindu-si inca cu tóta complacerea nóu'a uniforma, respunse cu mandriã: „Se intielege, cà numai una avuta, si inca una tare avuta!“

Dar nu „se intielegea“ nimica, cà-ci convenindu ei la Carlsbad, spumósele isvóre par' cà se prefacura valuri de nectaru. Si pana ce toti óspetii de la fontane se adapau cu sanetate, animele loru se bolnavira. Vesel'a Alzirei si seriositatea lui Edmondu se contopira intr' una, formandu unu siru de visuri, de ilusiuni, ce-i rapiá in sboru indepartatu, asiediandu-i pe tiermulu unui lacu incungiuratu de rose si dafini, unde lun'a-i priviã, zefirii adiau, aducandu pe aripele loru leganatoriã cantece angeresci, ce imbéta cu divinele magii, cu misteriósele farmece ale — amorului.

Ambii aveau inclinãre la melancolía, ce reveléza prin unu surisu linu, prin o galesia lucire de ochiu, ori ce simtimentu secretu.

Candu nu se vedeau, erau tristi, suspinau; si candu conviniau, schimbandu cele mai simple salutãri, i cuprindea o temere, o perplesiãtate neexplicabila. Adese-ori trecea unulu pe langa altulu, fara a díce vr'unu cuventu, si acest'a le erá modulu prin care credeau a ascunde interesarea reciproca, care fara de aceste procedãri nu erá observabila pentru nime, inse acum sciau toti, chiar si acei domni betrani cu ochilari, cari alergau cu elasticitate pe langa mesele verdi, unde bancnotele, argintulu si rulele de auru se sacrificã jocului hasãrdu. Óspe-

tii si-sioptira multu mai nainte: „parechi'a acésta simpatiséza“, — de ce s'ar fi încercatu Edmondu sè tradeze misteriuu animei, macaru numai prin unu singuru cuventu, tineri copile?!

Odata ei se aflau incantati de frumseti'a pozitiei langa petrele Doroteei, unde spiritulu amorului sbóra de la stanca la anima, si Edmondu, inca sub impresiunea poesiei naturale, capetá destula energiá pentru a-si marturisi fragedele simtieminte, si pentru a depune dreptu juramentu alu fidelitáti unu sarutu ferbinte pe o mana alba ca erinulu.

Se dice, cà celu-ce e capabilu a iubi fara interesu egoisticu, a iubi cu puterea profundei schintei ce a pusu Ddieu ca altariu santu in peptulu muritoriului, acel'a nu are inlesnire a-si invélí privirea, a dá fetici acca expresiune rece, mesurata, cu gravitate, a-si sugrumá sbocotirea animei si-a simtírilor undulátorie, nu! cà-ci atunci fia-care fibra séu vena se misca in fanatismulu adoratiunii, cu esaltarea cantului filomelei, care, din ce nóptea naintéza, din ce stelele si-marescu lucirea, elu devine mai flexibilu, mai brilantu in palpitárele sale.

Alzira erá in pozitiunea acést'a. Amorul o transfigurase cu totulu. Ea se aflá inca in catusiele temerii din pensionatu, si asiá uitase in confusiunea sfelei, cà trecatori puteau sè judece aspru purtarea ei si-a junelui locoteninte, care tineá inca in fericire supra-pamenteana man'a ei cea alba. Numai candu simtí o mana jucátoria in bucelele ei negre undulande, candu audí unu risu ca sunetulu argintului, si vediú la laturea ei capetulu unui sialu scotianu, ce fluturá dupa gratiosii umeri a dnei de Wickenau, atunci se sculá ea cu fati'a ardicnda — sè fuga, dar retinuta cadiú pe banca.

Edmondu, ca unu cavaleru alu timpuriilor antici, se sculá repede cautandu cu expresiune ciudata in ochii cei schinteitori ai damei, ce comise indiscretulu actu d'a ascultá undulatiunea a dóue sufflete june. Ea inse nu lasá sè dureze lungu acésta mustrare, ei intorcandu-se catra Alzira, o intrebá cu voce dragalasia: „De ce asiá spaimantata, copil'a mea, au nu sum si cu tinera, frumoáa si iubitória? De ce asiá posomoritu, dle locotenente, dóra pentru cà mi-ai facutu curte odata si mie? Asta nu are de-a insemná nimica; eu sum amica... confidenta, decá... primesci!“

In adeveru, erá unu timpu, candu Edmondu si-petrecuse órele de uritu in giurulu ei, si acca erá nainte de-a cunósce elu pe Alzira, care i infatisá idealulu visurilor de mai multi ani.

Norocirea lui inse erá, cà din tóte acele tiner'a copila nu audise nimica, cà-ci atunci cu greu ar fi reusitu a incatusiá acésta anima, ce parea une ori unu compusu de contradíceri si alte-ori o flóre mladiósa, o edera ce se alipiá de trunchiulu veri-carui arbore din apropiare. — Dar ea erá juna, pré juna, si ca ori care femeia ce iubesece pentru prim'a-data, cerea de la alesulu ei, séu alu destinului — unu amoru plinu de fragedime desmerdatória, ce prin o prívire tainica, prin o sioptire blanda s'a descseptatu in o singura schintea, care marindu-se in unu vulcauu va flacará in veci, fiindu prim'a, ultim'a si etern'a, ce si dincolo de mormentu si-va urmá impletirea roselor palide.

Da! ast'a e ce ceru unele fíntie june, aste le facu fericite, pré fericite — cà-ci in ele sîrîsa salutea... uita ceva, ce nici cu ultim'a resuflare nu ar trebú sè pérda, uita... sacrulu... scumpulu amoru parintiescu, pentru nisce diformári tēaitóric, nisce lingusiri scârbósc, ce se incepu totu-de-una cu fras'a: „primulu si infinitulu amoru.“

Dar acesta-i cursulu vietii moderne! Cine nu se supune capritiurilor ei, este eschisu din cerculu placutului, si acca póte ca unu escetricu nebunu sè-si atraga risulu si critic'a, séu póte ca unu singuraticu sè se asiedie pe marginea unui abisu si sè deplanga ca unu alu doilea Mariu perirea moravuriloru frumoáe si curate.

Si Alzira credea acelor buze ce spuneau, cà dn'a de Wickenau capetase numai nisce complimente acceptate de barbati sportului, dar trebue sè se fia aflatu mai multu in faptu, cà-ci tiner'a veduva si-ascundeá simtibilitatea pré reu, cu tóte cà erá de ajunsu pentru a nu o observá dóue persóne, ce erau ocupate eschisivu numai cu sine, si cari simtiau necesitatea unei a trei'a fíntie in legatur'a lor.

Lamentári, sperantie, plangeri si risuri, depuse Alzira si Edmondu cu confidentia copilarésca in sinulu dnei de Wickenau, si ei fure insufletiti, intristati, consolati si — derisi.

Mam'a Alzirei erá impededata prin desele ei bóle a cercetá societátile, si totu-si dorindu cu sufletulu ca unic'a ei fíca sè fia observata in lumea cea mare, audi cu placere, cà o dama distinsa luá pe copil'a ei cu afectiune, primindu pe sine sarcin'a a o presintá in tóte cercurile alese.

(Va urmá.)

Emilia Lungu.

S A L O N U.

Music'a nationala romana.

Reproducem din „Romanulu“ urmatoriulu articolu :

Mai din tôte datinele, costumele, traditiunile nôt-re cele vechi, asta-di — gratia pretinsei *civilisatiuni*, de care ne-amu imbuibatu — nu mai cunoşcemu aprôpe nimicu, nu mai avemu mai nimicu. Singura music'a nationala ne mai remasese, care ne mai aducea aminte, că suntemu Romani, dar peste una séu multu dône generatiuni, si ea *nu va mai fi si nu-si va mai cunoşce inca loculu*. Ne vomu esplică.

Multi straini, observatori, invetiati, dar carii nu vedu de câtu la doi pasi si cari, voindu a visită Romani'a, de la primul pasu pe pamentulu ei si-legau ochii si si-astupau urechile, nedeslegandu-i si nedestupandu-le de câtu dupa ce ajungeau in capital'a Bucuresei, au disu si au sustinutu că music'a nôstra este saraca, monotona etc.

Ce eróre ! Sè vedemu : acesti observatori, acesti critici pe ce si-basau judecat'a, candu si-pronunciau sentinti'a : pe cantecele ce audiau de la lautarii tiganii, cantece invetiate de la *dascalii de psaltichia* ai capital-iei ? E bine, sè fia ôre acêsta music'a nôstra nationala, *cantata* de copiii nostrii tierani si de fetele nôstre tierane, candu mergu diminéti'a séu sér'a la apa, candu *pazescu oile*, caprele si vitieii in crangu ? Sè fia ôre acêst'a musica nôstra nationala, intonata de junii nostrii pastori, ce facu sè resune vâile si côstele Carpatiloru prin buciumululu, fluietululu si cavatululu loru ? Câtu ceriulu departe de pamentu !

Music'a populara romana n'are nimicu de comunu nici cu *anasesulu* oriintalulu, nici cu *tereremulu* nemtiescu : ea si-are tactulu ei in parte, melodi'a ei, espre-siunea ei, variabilitatea ei.

O aria romanésca, séu unu cantecu dîsu *de doru*, pôte variă indata in hora séu dantiu, in pastoralulu, in cantioneta, in marsiu etc. D'aci acele variatiuni fara fine, dintr'o singura aria romana.

Nici odata nu se pôte judecă si decide despre caracteristic'a unei natiuni, dupa impresiunile ce a avutu cine-va in urbe, si cu atâtu mai putînu in capital'a tierii : numai afara putemu află adeverat'a origine. Acolo, in capitala, e amesteculu cosmopolitu ; aci, la tiéra, e aboriginele primitivu.

Inse criticii *observatori* se paru că pecatuiescu indoitu candu séu nu observa nimicu séu confunda artea cu natur'a, si éca erórea benevola cea mai neiertata. Natur'a este fara inceputu : artea este de ieri. Artea este cosmopolita : natur'a este esclusiva. Artea dà invetiatur'a : natur'a nasce talentulu. Artea imitéza : natur'a este prototipulu. Artea este perfectibila : natur'a este insa-si perfectiunea : esemplu filomel'a. Natur'a, cu câtu e de prodiga, cu atâtu e si avara : ea nu distribue la fia-care individulu séu la fia-care poporu in parte acelesi facultati, acelesi talente ; in totulu inse este agala. Artea aplanéza inegalitatile, si unde intalnesce talentulu, acole face minuni.

Dintr'atâte mii de esemple, sè luâmu numai unulu.

Ce este ôre tem'a séu scheletulu *carnevalului Ve-*

netiei, de câtu unu cantecu vechiu popularulu, fadu, monotonu, putemu dice, grosolanu si neavendu in sine absolutu nimicu incantatoriu ? Dar vine Paganini, acelu mare musicalulu, si face dintr'insulu unu capu-d'opera, care nu va peri de câtu d'odata cu seculii. Sè lasâmu dar cu totulu la o parte artea, sè mergemu s'ascultâmu pe tôte popórele pamentulu in simplitatea loru primitiva, adeca pe acei ômeni ce n'au cunoscutu in viéti'a loru nici oper'a, nici valtiulu, si barbati competintii ne voru spune, — sum convinsu — că n'au auditu nicairi o musica mai melodiósa, mai patetica, mai poetica, mai variata, care sè vorbésca ei anime si sè inaltie sufletulu, de câtu aceea ce audimu esindu din peptulu vulgulu romanu.

Artisti eminenti, autoritati musicale, ca List, Volange, junele Strauss, Oros si alti, au trecut si ei printier'a nôstra, si de si in fuga, au ascultatulu cu impar-tialitate câte ceva din music'a nôstra populara. Intrebe-i acei critici, si respunsulu li se va da cu totulu altu-felu de cum sustinu dumnéloru.

Am disu de la inceputu, că dupa una séu multu dône generatiuni, acêsta musica nationala, acestu documentu ce ne-a mai remasu despre nationalitatea romana, are sè dispara cu totulu, si me esplicu, ca sè nu fiu tasatu de pré mare pesimistu de catra cei ce nu vedu si nu gusta de câtu mere si auru in actualitatea nôstra.

Lautarii nostrii de prin urbe, in genere Tigani, de candu s'au civilisatu si ei imbracandu-se nemtiesce, si-au pusu in capu si mai multe, se imíteze câte o aria straina, câte o parte de opera artistica, necunos-cendu artea, si le schimonosescu, séu mai bine le tiganesecu astu-felu in câtu, audindu-i, ti-vine sè-i pui la falanga. Si vice-versa : crediendu-se deja civilisati, au luatulu ariele curatu nationale romane si le-au sarsailisatu prin variatiuni de tonu cam europénu, in câtu asta-di n'au mai remasu in ele mai nimicu din geniulu romanescu. Câti-va din acesti lautari ce n'au uitatu inca cantecele strabune, si carii mai esistu ici-cólea prin comune, peste curendu voru muri si ei, si impréna cu ei, tóta music'a populara romana.

Pe d'alta parte, generatiunea actuala séu junimea nôstra de ambele secse nu se mai aude asta-di cantandu pe strade — gratia militarismulu — de câtu *biziturile* cornistiloru ce audu si ei pe fia-care di de serbatóre, in ôrele ante si post-meridiane, chiamandu-i si conducendu-i la esercitiulu militarulu. Si éca de ce incepu a me teme că, departe d'a esagerá in putînu spatiulu de timpulu, amu lasatu inca din contra o pré lunga viétia de dône generatiuni musiceii nôstre nationale.

Romani, câti posedeti artea musicala, facu apelu la simtiemintele vóstre nationale, la patriotismulu vóstru : ocupati-ve de acêsta cestiune atâtu de mica la prim'a vedere, dar atâtu de importanta, dupa o cugetare matura si seriósa. Cantati, cercetati unde se mai pôte află câte unu cantecu nationalulu : esiti din candu p'afara, adunati cantecele *de doru*, horele, pastoralele ; puneti-le pe harthia si tipariti-le !

Nu lasati sè péra music'a nationala, care esprime atât'a anima si natura, care vorbesce cu paserile, cu florile si cu riurile ! — Oltulu si Jiulu sunt marturi si

voru fi in eternitate, care incanta pe pastoriulu si pe pastoriti'a muntiloru, care a cantatu faptele strabuniloru nostrii, care face din haiduculu nostru unu erou ardiendu de simtiementulu unei nobile resbunari in contra despoiarrii, in contra abususului, in contra injustitiei strainului apesatoriu si in contra ciocoiloru venduti strainului; care in totu-de-una adóra, chiama, plange pe mandr'a eroului, dar care, mandra, printr'o alegoria sublima, nu este de câtu tiér'a sa.

Pastrati, Romani competinti, pastrati acestu tesauru nepretiuibilu, acestu tare documentu alu nationalitãtii romane. Si, dèca tiér'a nôstra va mai traí ca tiéra romana, dèca provedinti'a nu ne va fi parasitu cu totulu, atunci fiti siguri, cà cu timpulu se voru nasce si la noi Pergolesi, Bachi, Mozarti, Beetheweni, Rossini, Paganini, etc. etc., si voru aflá aci unu fondu nationalu, nedescabilu, din care voru puté scóte si compune opere admirabile de musica sacra si profana, si acelu fondu va fi alu Romanului, pe care si-lu va cunósce elu *insu-si*.

Juni Romani, câti ati fostu fericiti a nu trece prin blastemat'a scóla a cosmopolitismului, câti n'ati adoptatu, de la *limb'a* mama, proverbulu séu masim'a cea mai condemnabila, cea mai antipatriotica, cea mai machiavelica: *ubi bene, ibi patria*; câti mai aveti o singura schinteia de simtiementu nationalu; câti mai simtiti in peptulu vostru o singura bataia de anima la numele de *Romania*; câti n'ati uitatu cà v'ati crescutu la sinulu si ati subtu laptele unei mame romane; câti ve aduceti *aminte* cà v'ati adapatu, ca si cerbulu din sorgintile Carpatiloru romani si ati respiratu aerulu tieiei vóstre romane; câti vedeti *inca* in giurulu vostru *mormintele in cari se repausa tierin'a* parintiloru vostrii; câti *auditi inca* sunetulu religiosu alu clopoteloru vóstre, chiamandu la pietate in numele Dumnedieului tieiei vóstre, salvati, o juni, acestu ultim documentu alu nationalitãtii vóstre romane!

Juni Romani, faceti-ve datori'a. Trecutul vostru, care este, umbrele strabuniloru vostrii cauta la voi din intunerecu, ca sè védia cum usati de lumina. Viitoriulu vostru ve ascépta, ve deschide brãtiele, ca sè ve primésca cu rezultatulu fapteloru vóstre.

Faceti-ve datori'a cei ce sciti si puteti. De n'o veti face, responsabilitatea va cadé a supra vóstra. D'o veti face, glori'a va fi a vóstra! R.

B o m b ó n e.

De ce au muritu cei vechi.

Dlu X. sustinea intr'una din dilele trecute, cà principalulu avantajiu alu fumatului este mantirea caldurei interne candu ese cine-va din vr'o serata, evitan-du-se astfelu fluxiunile de peptu.

— Dar, — i respuuse unulu din asistenti, — stramosii nostrii nu cunosceau tutunulu, si cu tóte aceste se duceau la serate.

— Da, — respuuse X., — inse au si muritu toti.

— Scumpulu meu, — dicea Nicu C. amicului seu Costica N., — însóra-te, cà-ci destulu ti-o fi cu viéti'a de holteiu.

— Nu, cà-ci am mare téma de selavi'a vecinica.

— Ah, scumpulu meu, dèca ai avé si tu o socia

ca a mea, buna, prevenitória, iubitória, frumusica si devotata, n'ai vorbi astu-felu.

— Dèca-i asiá, voiú asceptá ca soci'a ta sè remana veduva.

O polca fara nume.

Gentil'a blondina, dóm'n'a B., a primitu de la o amica a sa unu biletu conceputu in termenii urmatori, pe care ni-lu comunicá ca curiositate.

„Scump'a mea amica, tramite-mi polc'a, nu sciu cum se numesce, dar este pré frumósá si dansanta.

Te rogu nu uitá, sè mi-o tramiti.“

O dama din Romaní'a ce se sulemeníá, intr'una din dile mustrá pe unu deputatu c'a trecutulu de la albi la rosii.

— D'apoi si dumnéta, — respuuse elu, — mai in fia-care di treci din albu in rosii.

CE E NOU?

Regele, precum amu anunçiatu si noi, la primavéra va sè caletorésca in Dalmatia. Din Pola se scrie, relativu la acésta caletoria, cà flott'a marina face mari pregatiri. Cu acésta ocaziune se voru face manevre mari, cari voru infatisiá o batalia pe mare.

Kossuth nanasiu. Unu fostu honvedu, care siede in suburbiulu Franciscu alu Budapestei, a chiamatu de nanasiu pentru nou-nascut'a sa fiica pe Kossuth. — Acést'a a si primitu invitatiunea.

Camer'a deputatiloru in septeman'a trecuta n'a tienutu siedintie de vr'o insemnatate mai mare. Desbaterea bugetului nu s'a inceputu inca. Se dice, cà au sè urmeze desbateri fórté interesante, si corifeii partidei conservative inca voru luá cuvintulu.

Delegatiunile — precum scrie „Oester. Coresp.“ — se voru convocá pe 25 aug. a. c.

Principes'a Aosta, soci'a fostului rege spaniolu Amadeo, precum se scrie din Roma, se afla in pericolulu de a nebuni.

Remasitiile unui amfiteatru romanu s'au descoperitu nu de multu in Champagne de susu, aprópe de Laon. Sapãrile se continua cu sirguintia.

La Brasilia! Diariiele unguresci scriu, cà in partile de susu ale Ungariei ambia nesce agenti, cari invita poporatiunea a emigrá in Brasilia, promitiendu tuturor munti de aur.

Unu deputatu nebuu. Deputatulu din Transilvania, Ludovicu Csipkés, a nebunitu si astu-felu fu transportatu in institutul nebuiloru la Sibiiu.

Nunai piciórele. Pe drumulu dintre comunele Bacovaru si Kóveres, in comitatulu Timisiorii, dilele trecute s'a aflatu dóue picióre de omu, incaltiate in calciuni. De óra-ce partea de a supra a corpului nu s'a pututu gasi de felu, se presupune, cà au manca-tu-o lupii.

Talhari pacaliti. Pe drumulu catra Lugosiu nesce talhari au furatu o cuthia din o carutia. Desfacandu-o inse, vediura cu multa supindere, cà aceea contine carti de jocu.

Unu nazareanu. Unu fecioru, honvedu, se presintá dilele trecute la primari'a din Dunapentele, si spintecandu cartea sa de militia, trénti pusc'a de pamentu, spunendu, cà profetulu seu, capulu Nazareani-

loru, i-a spusu sè nu servésca. Primariu u voindu a-lu arestá, elu o luá la fuga, si sari in Dunare, crediendu, cà profetulu seu tainicu lu-va ajutá. Candu inse ap'a rece i ajunse pana la gura, elu sari iute afara, si fu dusu la inchisóre.

Orbitu indata. Fiulu unui eroitoriu din Buda in septeman'a trecuta intr'unu momentu a perdutu vederea ambiloru sei ochi, încátu dinsulu a esclamatu: „Óre de ce s'a facutu de odata intunerecu?“ Bietulu fu transportatu in spitalulu universitatii.

Dlu Iuliu Petricu, precum cetimu in raportulu anualu alu Societatii Romani'a-juna, a acoperitu unulu din cele mai mari neajunsuri pentru junimea studiósá din Viena, prin crearea unui stipendiu de 50 fl. v. a. anualu pentru unu membru lipsitu de mijlóce alu societátii numite. Celu ce cunoşce referintiele din Viena si scie câtii tineri sermani numai cu sacrificie pentru sanetate si-agonisescu sustinerea de tóte dílele prin lectii si cancelariile avocatiloru, perdiendu cu asta multu timpu din studiulu loru, acela va scí totu odata si recunoscinti'a si devotamentulu ce-lu pastréza junimea studiósá romana acestui binefacatoriu, pentru initiativ'a luata in astu modu de springire.

Unu omu norocosu. Intr'o ospetaria din Chemnitz, Saxonia, s'a intemplatu la inceputulu anului urmatóriele: Unu actoru ceti prin diuarie, cà nrulu 82,566 a câstigatu 10,000 de taleri. Nu mai putea de bucuria, cà-ci nrulu acest'a fiindu alu lui, elu erá câstigatoriulu. Fericitu ce erá, platí societátii unu vasu de bere. Dar ce mare i fu uimirea, candu la finea petrecerii unu amicu i aretà altu nr. din acelu diuaru, in care se anuncia, cà nu nr. 82,566, ci 82,569 a câstigatu 10,000 de taleri! O parte a óspetiloru ridea, inse actorulu — cautandu prin busunariile sale — scóse unu losu, si esclamá: „Kellner! inca unu vasu de bere, cà-ci si numerulu acel'a e alu meu!“ Si petrecerea se continuá.

Unu furtu cu istetime. Capitanulu B., in Budapesta, petrecédu intr'una din serile trecute in o ospetaria, la cvartirulu seu din casarma se infatisiá o dama, intrebandu de servitoriu, déca-i a casa domnulu seu? La respunsulu negativu alu aceluia, dam'a i spuse sè aprinda lumin'a si sè incaldiésca, de óra-ce dins'a voiesce sè ascepte pe capitanulu. Servitoriulu implini porunc'a, apoi o lasá singura in odaia. Dupa unu timpu óre-care dam'a esi éra-si din odaia, si spunendu servitoriului, cà nu póte sè ascepte pe capitanulu, se departá. Capitanulu sosindu mai tardiu a casa, servitoriulu i spuse, cà in absinti'a lui l'a cautatu o dama. Capitanulu se mirá fórté, cà-ci elu nu are datin'a a primi visite de dame. Presupunendu ce-va reu, dinsuulu se duse in odaia sa, si deschidiendu caset'a sa, aflá acolo o lipsa de 400 fl.

Aeronautulu Beudet, despre care amu anuniatu si noi, cà a cadiutu din inaltíme de 2000 de urme si a muritu, conformu informatiuniloru nóue, n'a patitu nici o nenoroceire e sanetosu si are de gandu a se produce in curendu la Praga.

Unu consulu nebulu Consululu generalu austro-ungaru la Petersburg a nebunitu, si fu transportatu in institutululu nebuniloru.

Veduv'a contesa de Girgenti, sor'a mai mare a regelui Alfonso, in scurtu timpu va urmá fratelui seu la Madridu. Ex-regin'a Isabella voiesce sè mai petréca unu timpu óre-care in Francia, si apoi se va duce pe câte-va luni la Palma, in insul'a Maiorca.

Solgabireulu. Judele administrativu alu cercului Bega-St.-Giorgiu, dlu Constantinu Csolakovich dede la 7 dec. o petrecere in cas'a sa. Intre óspeti se aflá si unu domnu betranu, fostu solgabireu in vremile betrane. In firulu conversatiunii acest'a dise, cà ce mare deosebire e intre puterea solgabireiloru de demultu si intre acelora de acuma, si dise cà acestia nu au de felu dreptulu d'a bate pe cine-va. Domnulu casei intari contrariulu, si fiindu cà óspele seu nu voiá sè-i créda, spre a-lu convinge, chiamá pandurii sei si li porunci a-i dá nesece bâte.

Unu erou de romanu. La Londra petrece de câtu-va timpu unu persianu cu numele Mohamedu Mirza, carele nu de multu a fostu eroulu unei aventure grósnice. Intr'una din díle elu rateci in haremulu unui innaltu functionariu in Sizazu, si in urmarea acesteia fu condamnatu la mórte, aruncatu in mare intr'unu sacu legatu. Acésta curiósá pedépsa de mórte se esecuta astu-felu: Delieventulu se baga intr'unu sacu, in care se mai pune o vipera, unu cocosiu si o pisica, si saculu se cósá. Astfelu cosutu, se tiene la marginea marii o óra, apoi se arunca in valuri. Mohamedu Mirza avú neroceulu a-si puté procurá inainte unu cutitu, si indata ce fu cosutu saculu, elu ucise viper'a, pisic'a si cocosiulu. Inse ca pazitorii sè nu bage de séma acést'a. elu imitá glasulu acestoru animale. Trecédu apoi óra, elu fu aruncatu in mare, inse acolo taiandu cu cutitululu saculu, innotá la tiermure si scapá.

Unu Pacala. Acuma-su 10 ani a traitu in Sz. Tamás unu omu cu numele Lala, carele de odata a disparutu de acolo si s'a facutu ciobanu la Belgradu. Intr'una din díle elu povesti stapanului seu de acolo, cà dimpreuna cu mai multi complici au jefuitu pe unu jidovu, si cà dinsulu a ingropatu partea sa in pamentu la St. Tamás, si de frie'a autoritatiloru a fugitu la Belgradu. Lala muri nu peste multu. Stapanulu seu intr'aceea fu inchisu pentru o crima. In temnitia acést'a povesti unui colegu tóte ce i-a spusu ciobanulu Lala. — Acést'a esindu mai de graba din temnitia, alergá numai decátu la fati'a locului, sapá vr'o trei díle, si — negasindu nimica — se rentórse intre risetele de batjocura ale sateniloru.

Vitielulu care a mancatu bancnotele. Unu plugariu din Nagy Kőrös dílele trecute s'a certatu cu soci'a sa, si in urmarea acesteia dinsulu nici nu cutezá sè mai intre in odaia, ci se culcă in grajdulu vaciloru, desbracandu si punendu peptariulu seu langa sine. Unu vitielu, ce nu erá legatu, amblandu prin grajdu, dede si de stapanulu seu, mai in urma si de peptariulu acestuia. Vitielulu intorcendu peptariulu, din buzunariulu aceluia cadiura pe pamentu o multime de bancnote, 500 fl., pe cari începú a le gustá. Diminéti'a pomenindu-se omulu, zarí indata in gur'a vitielului o bucata de bancnota. Omulu alergá iute la nevésa-sa si i povesti fatal'a intemplare; aceea inse lu-batú. Atunce dara dinsulu se rentórse in grajdu, loví in capu vitielulu, carele intr'o nópte a mancatu 500 fl., apoi si-taiá gátulu, inse asiá de nefericitu, încátu numai a dóu'a di muri.

C a r n e v a l u.

Primulu balu de curte in Viena se tienú la 23 jan. si fu fórté splendidu.

Casin'a romana din Oravitia arangéza in carnevalulu acest'a trei baluri, si a nume la 18/1, 14/2 si 7/3, tóte in localitátile sale „la cerbulu de auru.“ Pre-

tiulu de intrare pentru o persón'a 60 cr. Ofertele mari-nimóse au a se tramite presidiului casinei.

Balurile din Budapesta, câte s'au tienutu pan' acuma, au reesitu bine, cà-ci mai tóte s'au retrasu in localitati mai mici, unde apoi salele de dantiu se implura.

Balulu reuniunii femeiloru romane din Brasiovu se va tiené la 14/26 jan. in sal'a redutei. Vinitulu curatu e destinatu fondului pentru crescerea orfelineloru romane.

Balulu reuniunii filiale a femeiloru romane din Blasiu, se va tiené la 12/24 jan. in sal'a otelului nationalu.

Balu in Elisée Din Paris se serie cu datulu de 14 jan. : Balulu de ieri in Elisée a fostu cereetatu, ca totu-de-una, de capii lumei oficiale si a Societatii din Paris. Déca o asemenea festivitate are regin'a ei, apoi aceea eri a fostu Donna Isabella de Spania. Ea intrà pe la miédia-nópte de bratiu cu marsialulu Mac-Mahon si insotita de contes'a Girgenti si indata atrasera in giurulu loru pe principes'a de Montpensier cu fiic'a sa tinera, care — precum se dice — e logodita cu Don Alfonso, apoi contele de Paris, principii de Nemours si de Chartres, principele si principes'a Czartoryski si altii. Diplomati'a a fostu binisioru represintata. S'a jucatu pucinu, mai nimica. Arangiarea a fostu fórté simpla.

Flamur'a lui Hymen.

O nunta principésca. In duminec'a trecuta, s'a vestitu a dón'a-óra in catedral'a din Brusela, cununí a fiicei regelui Leopoldu II, principes'a Luisa, Maria, Antonia, cu principele Ferdinandu Filipu de Coburg-Gotba din Viena.

Biserica si scóla.

Pr. SS. Par. metrop. Mironu Romanu a petrecutu dilele trecute la Aradu, spre a-si lua in persóna remasu bunu de la membrii consistoriului si de la in-tregu clerulu si poporulu eparhíei aradane.

Alegerea episcopului la Aradu se va face la 2/14 fauru. Diu'a acést'a s'a hotaritu in consistoriulu de la 11 jan.

Diu'a de Bobotéza s'a serbatu si in anulu acést'a cu mare pompa in biserica gr. romana din Budapesta. La ceremonía santirii Dunarii a fostu de fatia unu publicu numerosu.

Ceva prussescu. Diuariulu „Germania“ din Berlin anuncia, cà numerulu preotiloru condamnati in Prussia la amenda séu la inchisóre, de candu s'a introdusu legea nóua confessiunala, se urea la 1400.

Societati si institute.

Ateneulu Romanu. La 5/27 jan. dlu At. Petrescu a tienutu urmatóri'a conferintia: „Convorbiri a supra óre-caroru cestiuni de organisare sociala.“

Societatea de lectura a tinerimei romane, care studiéza la gimnasiulu din Careii-mari, si-a inceputu activitatea cu inceputulu lui decemvre, constituindu-se astfelu: Conducatoriu profesorulu Teodoru Dringou, vice-presied. Ioanu Buteanu, notariu alu corespundintieloru Alesandru Gozariu, notariu alu siedintieloru Demetriu Filipu, cassariu Georgiu Buteanu, bibliotecariu Georgiu Berciu, toti studenti de clas'a V.

✗ **Congressu diuaristicu.** Diuaristii magiarii din provincia au tienutu dilele trecute unu congressu diuaristicu la Dobritinu si a decisu a convocá la Budapesta unu congressu generalu alu diuaristiloru din tóta tiér'a.

Literatura.

✗ **Carte pentru scolari.** Dlu I. M. Moldovanu, profesoru la gimnasiulu din Blasiu a publicatu dilele trecute a dóu'a editiune din cartea sa fórté folositoria si bine scrisa, intitulata: „Istori'a Patriei“, pentru scólele poporale romane din Ardealu. Pretiulu 32 cr.

✗ **Romanu originalu.** Dlu I. C. Fundescu, redactorulu diuariului „Telegrafulu“ din Bucuresci, a pusu sub tipariu si va aparé in curendu: „Scarlatu“, romanu originalu.

Pres'a in Japonia infloresce destulu de frumosu. Acolo adeca se afla 33 de diuarie, ce aparu in tóte dilele in limb'a japanesa.

✗ **„Cocosiu Rosiu“**, noulu diuariumoristicu, pe care lu-anunciaramu si noi, a aparutu la Brasiovu, sub redactiunea dlui avocatulu Iosifu Puscariu. Pretiulu pe unu anu 6 fl. Va esi in fia-care dumineca.

✗ **Dlu H. A. Diaconescu**, Romanu stabilitu la Gratz, se ocupa in acestu momentu cu publicarea unei charte ethnografice a elementului romanu, pe care se afla insemnate, intre altele, localitatile in cari se vorbesce limb'a romana, in Serbia, Bulgaria, Macedonia, Epirulu, Albania si Grecia.

✗ **Dlu B. P. Hasdeu** publica invitare de prenumeratione la: „Principie de filologia comparata ario-europea“, cuprindendu grupurile indo-perso-tracice, greco-italo, celtico si letto-slavo-germanice, cu aplicatiuni la istoria limbei romane, cursu tienutu la facultatea de litere si filosofia din Bucuresci. In fia-care luna va esi câte o brosiura de 2—3 cóle. Pretiulu pentru Austro-Ungaria 6 fl. pe anu.

✗ **O lucrare importanta.** Dlu M. M. Draghiceanu, ingineriu de mine, a publicatu la Bucuresci o carte intitulata: „Studii a supra salineloru romane“, din punctulu de vedere geologicu, tehnicu si economicu. Inso-titu de unu memoriu a supra unui nouu sistemulu de extractiune si transportu alu sarii.

T e a t r u.

✗ **Teatrulu celu mare in Bucuresci.** La 2 14 jan. s'a jucatu: „Jianulu, capitanulu de haiduci“, piesa originala cu cantece in 4 acte. La 7/19 jan. s'a represintatu pies'a: „Lipitorile sateloru“, comedia in 5 acte de V. Alesandri si M. Millo, music'a de Ionu Wachmann.

✗ **Teatrulu-circu** in Bucuresci. La 6/18 jan. compania lui Pascaly, a represintatu pentru ultim'a-óra „Fiulu Noptii“, drama francesca in 6 acte. La 7/19 jan. s'a jucatu „Idiotulu“, drama in 5 acte, tradusa de S. Mihailescu.

In Theater an der Wien s'a jucatu in septeman'a trecuta pentru prima-óra nóua opereta in 3 acte „Madame l'Archiduc“ de Offenbach.

✗ **Dlu I. D. Jonescu** face mare efectulu la Bucuresci cu cantionetele sale comice. Dlu Pantazi Ghica i-a scrisu o cantioneta a nume si intitulata „Artistulu Cantaretiu“, care s'a si represintatu.

M u s i c a.

Fr. List va vină în mijlocul unei viitorie la Budapesta. Nău'a lui balada mare, „Clopotulu de la Strassburg“, se va reprezintă pentru prima-ora la finea lui fauru.

„**Favoritchen**“, polca-française pentru pianu, de Filipu Fahrbach, a aparutu în Budapesta la Tá-borszky si Parseh. Pretiulu 50 cr.

Industria si comerciul.

Statistica trista. În Austro-Ungaria în decursulu anului trecut 1331 de concursuri s'a deschisu, si a nume în Ungaria 532, în Budapesta 91.

Unu vaporu inghiatiatu. Vaporulu „Debrezen“ stă înca de la începutulu iernei în mijloculu Dunareii, între Pesta si Buda. Inghiatiandu atunci apă cu mare repediune, vaporulu n'a mai pututu eși la malul, ci a rema-nu acolo în ghiatia. Societatea de navigatiune dunarēna a luatut tôte dispositiunile spre a mantni vaporulu, si vr'o 400 de ómeni au lucratu în decursu de doue septemani, taiandu unu canalu de scapare. Inse tôte fure înse dar. Ghiati'a a facutu de odata o miscare, priu care se nimici indatá rezultatulu osteneleloru a doue septemani, ma si lucratori abia putura scapá. — Acuma vaporulu stă parasitu totu acolo, asceptandu — perira sa, ce va sē urme la topirea ghiatiailor, care o sē-lu franga. (A scapatu. Red.)

Societate de repararea incaltiamintelor.

La Bruxelles exista o societate care, în fia-care diminetia tramite trasurele sale în orasiu spre a stringe incaltiamintele stricate si a le repará. Conductornlu anuncia presinti'a sa printr'o siueratura modulata într'unu modu specialu. Elu primesece incaltiamintele stricate, dá în schimb unu bonu ce pórtá unu numeru de ordinu si duce la scaunulu societății recolt'a sa de papucarii. Unu atelieru cu 50 lucratori lucrēza pentru repararea stricaciuniloru semnalate, si a dóu'a di dimineti'a incaltiamintele facute ca năue sunt duse inapoi la locuintiele proprietariloru.

Tribunale.

Dlu Ludovicu Grauru, cancelistu la judecatori'a cercuala din Lapsiulu ungurescu, fu transpusu în aceea-si calitate la judecatori'a cercuala din Bistritia.

Comisiunea censori'a de advocati fu numita în septemana trecuta. Presiedinte: judele la curtea de cassatiune Emericu Szabó, vice-presieffinte: presiedintele de senatu la tabl'a regēsa Aloisiu Daruváry, membrii: professorii de la universitate Apáthy, Wenzel, Baintner si Lechner, de la tribunalulu supremu Alessiu Tóth, de la tabl'a regēsa Emericu Zlinszky, Aloisiu Knorr, Sigmundu Kassai si altii. Jurnetatea membriloru se va alege de catra camer'a advocatiloru.

Suvenirea mortiloru.

Generalu Constantinu Herescu, mare patriotu romanu, carele a lasatu prin testamentu Societății academice romane din Bucuresti o suma fórte conside-

rabila, a repausatu în capital'a Romaniei, la 12 jan., în etate de 79 ani.

Abonantii „Familiei“ în 1871.

(Fine.)

Dn'a Terentia P. Desseanu în G. Varsiandu, d. Hrigoriu Vitēzu proprietariu în Téca, Cafenēu'a otelului nationalu în Budapesta, d. Alesaudru Bene profesoru de preparandiá în Gherla, dna Eufemia Lemeni în Iclodulu mare, dn'a Luisa Popfiu în Lipou, d. Simeonu Colibanschi preotu în Gura Homorului, Societatea de lectura a junimei din scol'a de agricultura Ferestreu la Bucuresti, d. Sevasti G. Radoviciu, Georgiu Sfetescu, Iosifu Jonescu, Filimon, Nicolau Petrescu — în Ploiesci, d. Ioanu Darabanu negutiatoriu în Nasod-St.-George, d. Vasilin Cibenschi notariu în Bratea, rds. d. Vasiliu Popu canonicu în Gherla, d. Ioanu Cacuci proprietariu în Borodulu-mare, dn'a Emilia Craciunescu în Cubin, dn'a Olga Misiciu în Borosiu-Ineu, dn'a Maria Cozma în Zelau, dsior'a Luisa Popu în Dominu, dn'a Anastasia Florianu în Naseudu, d. Petru Cermena capitanu orasianescu în Timisióra, d. Ladislau Popu jude la trib. r. în Satu-mare, dn'a Eufrosina Pascu în Resinari, d. Ermina Caracioni în Strimtura, dn'a Ecaterina Janculescu în Lugosiu, d. Iosifu Jonescu protonotariu cott. în Caransebesiu, dn'a Lucretia Topanu în Siciou.

Éta numele abonantiloru nostri, cari au respunsu pretiulu abonamentulu pana 'n momentulu presinte.

Rogámu pe toti aceia, cari înca ni sunt datoru, sē binevoiesca a-si refui socotélu'a.

Éra dnii colectanti, Iuliu Petricu deputatu die-talu în Resitia, dr. Vasiliu Popu procuroru reg. în Gherla, I. M. Moldovanu prof. în Blasiu, S. Santu not. la trib. în Abrudn, Pavelu Rotariu adv. în Timisióra, Z. Antinescu prof. în Ploiesci, N. F. Negrutiu prot. în Desiu, primēsa multiamit'a năstra!

✱ **„Siedietóra“**, a aparutu înca la 1/13 jan. Numerulu primu contine aceste: Haidati la siedietóra! si Anulu nou, versuri de Iosifu Vulcanu; Anutiá, novela poporala, de V. R. Buticescu; Barbatulu dusu la ecatania, versu umoristicu, de Ionu Tripa; Christosu cu trei slugi, poveste din poporu, tramisa de At. M. Marienescu; Doine de la Sasu-Reginu, culesu de Maria Precupu; Dascalulu si badea Ionu, dialogu; Doina de la Sibiiu, culēsa de N. Petru; Pacala si Tandala, anecdote din poporu, tramise de Pavelu Chinesu; si în sfrsitu: Ciumelu, ciumelu.

Vestindu aceste, rugámu pe toti carturarii poporului romanu, sē binevoiesca a introduce acēsta năua foitia în mijloculu poporului, cá-ci ea este intemeiata spre a desvoltá gustulu de cetitu, care va produce multu folosu pentru poporu. Pretiulu pe unu anu e 1 fl. Esemplare mai avēmu înca.

Totu-odata multiamimu din anima pré numerosi-loru nostri colectanti, cari n'au intardiatu si pan'acuma a ni dá mana de ajutoriu la publicarea acestei întreprinderi asiá de ieftine.

Budapesta 22 jan. 1875.

Iosifu Vulcanu,
redactorulu „Siedietórii.“

Proprietariu, redactoru respundieditoriu si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi în Pest'a. 1875. Callea tierrei nr. 39.